

GALAMBOS KATALIN EMLÉKVERSENY 2023 „VALAMI AMERIKA ...”

Kedves Csapatok!

Egy képzeletbeli utazásra hívunk Benneteket! Ismerjétek meg Amerikát egy kicsit másképpen is!

A feladatok egy része az iskolai tananyaghoz kapcsolódik, egy másik része kicsit túlmutat a tananyagon, ott a kiadott irodalmakban keressétek a helyes válaszokat!

Ügyeljete a pontos kitöltésre, az esetleges javítások legyenek egyértelműek!

A feladatlap leadási határideje: 2023. március 17. péntek 12:00 óra

Jó munkát kívánunk!

Történelem – Földrajz Munkaközösség

CSAPATNÉV

.....

A csapat tagjai:

Név	Osztály

FÖLDRAJZ

1. A feladat a National Geographic folyóirat vonatkozó számaihoz kapcsolódik.

5 pont

Az alábbi állítások hibásak. Húzd alá a téves kifejezést, és írd le a megoldást, hogy helyes legyen az állítás! (Elemenként 1 pont)

a) A Big Lonely Doug, az USA egyik legnagyobb duglászfenyője, 66 méter magas.

helyes kifejezés:

b) Az Egyesült Államokban élő siksikaitstapi indiánok elsősorban marhákat tenyésztnek.

helyes kifejezés:

c) Az Amazonas folyó fölött húzódik a híres Qeshuachaca híd, amely fűkötelekből áll, s az inka civilizáció készítette.

helyes kifejezés:

d) A Guyanai-pajzs egy ősi tenger aljzatának maradványa, melynek üledékképződése a földtörténeti óidőben kezdődött.

helyes kifejezés:

e) A Roraima-tepui egész Venezuela legmagasabb hegye.

helyes kifejezés:

2. A feladat Amerika országaihoz kapcsolódik. (Elemenként 1 pont)

10 pont

a) Írd a megfelelő ország nevét a zászló alá!

1.	2.	3.	4.	5.
				

b) Az felsorolt országok közül melyek határosak Venezuelával? Írd a számokat a pontozott vonalra!

.....

c) Részben a fentebbi országok egyikében található Földünk legmagasabban fekvő, hajózható tava. Írd le a helyes válasz számát!

.....

d) Mi a tó neve?

.....

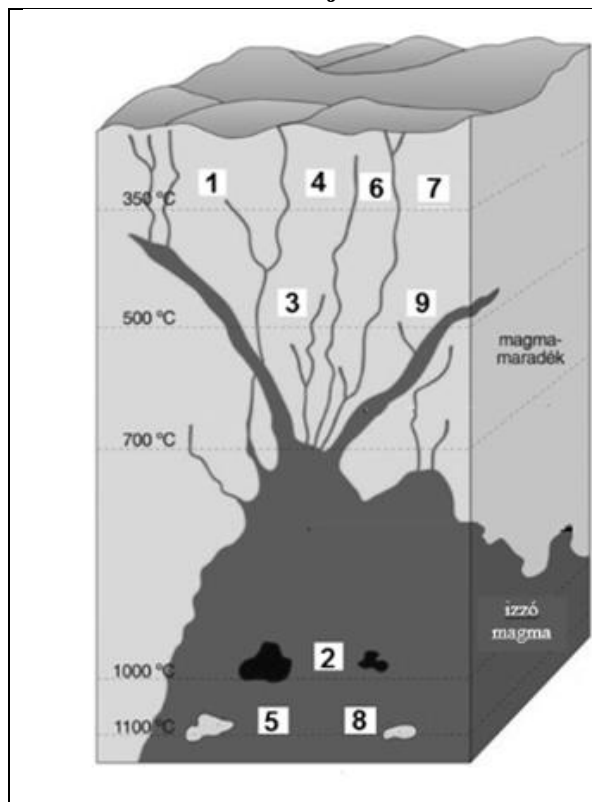
e) Melyik ország fővárosa jelenti magyarul azt, hogy „jó levegő”? Írd le a helyes válasz számát!

.....

3. Tanulmányozd az ércképződést bemutató ábrát!

10 pont

Az ábrán látható számok a keletkezési helyüknek megfelelően jelölik az egyes érceket. Írd be a számok mellé az általuk jelölt ércek neveit! (Elemenként 1 pont)

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

Milyen ércképződést mutat be az ábra? Húzd alá a helyes választ!

üledékes ércképződés

magmás ércképződés

4. A feladat a Földgömb folyóirat cikkeihez kapcsolódik.

10 pont

Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Tegyéél X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 1 pont)

Állítások	Igaz	Hamis
Kolumbia fővárosa Cartagena.		
Az inuitok ínycsont eledele a jegesmedve máj.		
Sir John Franklin által vezetett expedíció hajói az Erebus és a Terror.		
Az inuitok várható élettartama a sok hal fogyasztása miatt az átlagosnál magasabb.		
A Franklin expedíciót kutatók a mumifikálódott holttesteket vizsgálva jelentős ólom szintet tapasztaltak.		
A dél-amerikai Grey gleccser az utóbbi 35 évben 2 km-rel lett rövidebb.		
A Torres del Paine Nemzeti Park Argentína kedvelt turistaparadicsoma.		
Az „ahorita” tipikus latin-amerikai válasz, ha sürgetünk valamit.		
A Mt. St. Helens vulkán híres 1980-as kitörésekor a hatalmas lávafolyás okozta a legnagyobb pusztítást.		
A négerék és az indiánok keverékét meszticnek nevezzük.		

5. A feladat a Földgömb folyóirat cikkeihez kapcsolódik.

10 pont

Mit jelentenek az alábbi szavak? Pár mondatban határozd meg őket! (Elemenként 1 pont)

inuksuk:

.....
.....

karibu:

.....
.....

iganuq:

.....
.....

kiviaq:

.....
.....

tajrona:

.....
.....

popró:

.....
.....

nanuk:

.....
.....

Teyuna:

.....
.....

inuit:

.....
.....

Machu Picchu:

.....
.....

6. feladat

30 pont

Oldd meg a vaktérképhez kapcsolódó feladatokat! (Elemenként 1 pont)

Nevezd meg a kisbetűkkel jelölt négy folyót és a nagybetűkkel jelölt tájakat!

a:.....

b:.....

c:.....

d:.....

A:.....félszige
t

B:.....öböl

C:.....félsziget

D:.....szigetek

E: A nevezetes szélességi kör neve és
fokszáma:.....

Nevezd meg a római számmal jelölt országokat! A megnevezett országok neve után írd a rájuk vonatkozó alábbi, nagybetűkkel jelölt állítások betűjelét! Csak egy országhoz tartozik kettő állítás!

	Országok megnevezése	Az országokra vonatkozó állítások betűjele
I.		
II.		
III.		
IV.		
V.		
VI.		
VII.		
VIII.		
IX.		
X.		

Állítások

A: A bauxitbányászatban kiemelkedő szigetország.

B: Dél-Amerika vaskohászatában vezető helyen áll.

C: Tengeri halászata ezen a kontinensen az első.

D: Ezüstbányászata mellett kőolajtermelése is jelentős.

E: Földünk vezető bauxittermelői közé tartozó dél-amerikai ország.

F: Cukornád- és dohánytermesztésben világviszonylatban is kiemelkedő szigetország.

G: Brazília mellett a legnagyobb kávétermelő Dél-Amerikában.

H: Külterjes szarvasmarha-tenyésztése, búza- és kukoricatermelése jelentős.

I: Óntermelésben Földünk vezető országai közé tartozik.

J: Dél-Amerika legnagyobb kőolajtermelője.

K: Labdarúgásban a legtöbb világ bajnoki címmel rendelkezik.

TÖRTÉNELEM

1. A feladat Amerika indián kultúráihoz kapcsolódik. (Elemenként 1 pont)
A következő állítások mely népre jellemzőek?

5 pont

Állítások	A nép neve
1. A 8. századtól a Yucatán- félszigetre költöztek.	
2. Eredetileg kis létszámú nép volt az Andokban, a Cuzco völgyében.	
3. Ma élő leszármazottaik kecsuául beszélő földművesek, Peru lakosságának mintegy fele.	
4. Intenzív gazdálkodást folytattak, ún. úszó kerteket alakítottak ki.	
5. A spanyol Cortez hódította meg ezt a népet.	

2. A következő komplex feladat az USA kialakulásával foglalkozik.
A források felhasználásával és saját tudásod alapján oldd meg a feladatokat!

10 pont

A) Rendezd a következő termékeket a kolóniákhoz! (Hibátlan soronként 1 pont.)

dohány, halászat, indigó, hajóépítés, rum, állattenyésztés, kenyérgabona, textilmanufaktúrák, ültetvények, fakitermelés, rizs, fémmanufaktúrák

Északi államok				
Középső államok				
Déli államok				

B) Írd a kipontozott vonalra, mikor történtek az alábbi az események? (Elemenként 1 pont)

„György király háborúja” (évszám)

Letelepedési tilalom az Appalache-hegységtől nyugatra (évszám)

„Sugar Act” (évszám)

„Stamp Act” (évszám)

A „bostoni teadélután” (év/ hónap / nap)

C) Az alábbi feladat az idézett dokumentumhoz kapcsolódik. (Elemenként 1 pont)

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtetett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen Jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Boldogságra való törekvésre.”

A dokumentum kiadásának napra pontos dátuma:

A dokumentum egyik megfogalmazója:

3. A feladat az USA kialakulásával kapcsolatos.

10 pont

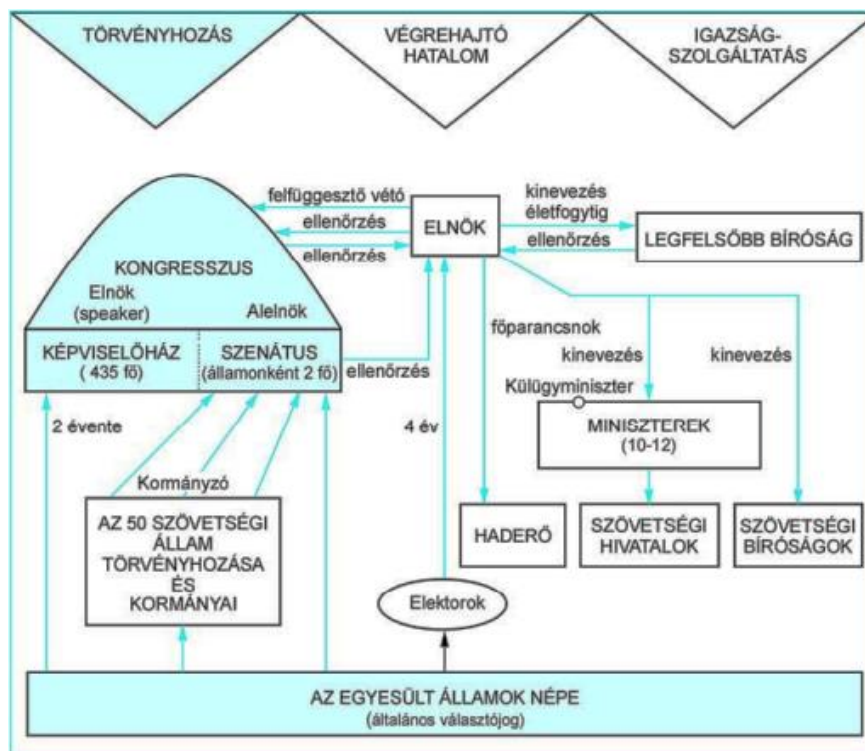
Tedd időrendbe a következő eseményeket! Írd az időrendet jelentő sorszámot az események előtti pontozott vonalra! A legkorábbi esemény az 1-es sorszámú! (Elemenként 1 pont)

- Virginia állam megalapítása
- Függetlenségi nyilatkozat
- Az USA alkotmányának elfogadása
- A „bostoni teadélután”
- Georgia állam megalapítása
- Első saratogai csata
- Versailles-i béke
- Anglia megszerzi Kanadát – párizsi béke
- Az első angol telepesek érkezése a kontinensre
- A függetlenségi háború kirobbanása

4. A feladat az Amerikai Egyesült Államok kialakulásával kapcsolatos.

5 pont

Válaszolj az Amerikai Egyesült Államok létrejöttére vonatkozó kérdésekre a forrás és ismereteid alapján! Jelöld be a helyesnek ítélt választ! (Elemenként 1 pont)

I. Nevezd meg az USA államformáját!

II. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államok elnöke nevezi ki a Szenátus tagjait.
- b) A törvényhozás két házának együttes ülése a Kongresszus.
- c) Az Egyesült Államok elnöke nevezi ki a Képviselőház tagjait.

III. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államok elnökét közvetett úton, az elektorok segítségével választják meg.
- b) A választópolgárok közvetlenül az elnökjelöltekre szavazhatnak.
- c) Az elnököt a Kongresszus választja meg.

IV. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államok választópolgárai beleszólhatnak a törvényhozó hatalom összetételébe, és a végrehajtó hatalom vezetőjének megválasztásában is szerepet játszanak.
- b) Az elnök megvétózhatja a bírósági ítéleteket.
- c) A Legfelsőbb Bíróság a kormány felett áll.

V. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államokban nem érvényesül a hatalommegosztás.
- b) A Legfelsőbb Bíróság elnöke a végrehajtó hatalom feje.
- c) A törvényhozó hatalom, a végrehajtó hatalom és a bírói hatalom egymástól elválasztva, egymást ellenőrizve működnek.

5. A feladat az USA XIX. századi történetéhez kapcsolódik.

10 pont

Égészítsd ki a szöveget a megfelelő szóval! Nem tudsz minden szót felhasználni, egy szót csak egyszer használhatsz fel. (Elemenként 1 pont)

Az 1800-as évek elején az Egyesült Államokban az iparosodás egyetlen feltétele hiányzott, a....., ez akadálytalanul áramlott be..... ból. A szinte korlátlan lehetőségek a célterületévé tették az országot, minthogy a szakképzett és szakképzetlen is vonzotta a Brit-szigetektől és Németországból.

Az első terjeszkedési hullámban (1803-19) hatalmas, de hosszú ideig használt területekkel gyarapodott az USA. Kedvező történelmi pillanatban (1803) vette meg tól a vízgyűjtő területét,t, majd 1810-13-ban annektálta-tól..... t.

Az 1812-14 között zajló brit-amerikai háborúban biztosította magának a brit-kanadai vonzáskörbe tartozó északi területeit a ig, amikor leverte a Tecumseh vezette indián törzsszövetség lázadását.

Beírható szavak:

a) Anglia	g) Franciaország	m) Spanyolország
b) tőke	h) Nyugat – Florida	n) Appalache-hegység
c) Louisiana	i) Nagy-tavak	o) Kalifornia
d) Kansas	j) tőkekivitel	p) Alaszka
e) Németország	k) Mississippi	q) apacsok
f) USA	l) bevándorlók tömegét	r) kőolaj

7. A feladat az USA XIX. századi történetéhez kapcsolódik.

10 pont

Húzzátok alá a három lehetőség közül azt, ami igazá teszi a mondatot! (Elemenként 1 pont)

- a) Csak a **harcos/legyőzött/halott** indián a jó indián.
- b) A nagy **fekete / fehér / győztes** flotta **Abraham Lincoln / Philip H. Sheridan / Theodore Roosevelt** amerikai elnök parancsára a 20. század elején körbe hajózta a Földet.
- c) Az utolsó indián felkelés leverése **Wounded Knee / Little Big Horn / Gettysburg** mellett történt.
- d) Nem vett részt a Little Big Horn-i csatában **Őrükt Ló / Sánta Óz / Ülő Bika**.
- e) Melyik országot takarja a „férfiak nélküli ország” kifejezés: **Argentína / Uruguay / Paraguay?**
- f) Az Amerikai Egyesült Államok Spanyolország legyőzése után ellenőrzése alá vonta **Jamaikát / Puerto Ricót / Haitit**.
- g) Az indiánok a fehér emberek prériről való eltűnését és a bölények visszatérését remélték egy rituális tánctól, amit angolul **indian dance / ghost dance / ghost indian dance-nek** neveznek.
- h) Az Amerikai Egyesült Államok célja **gazdasági befolyás szerzése / gyarmatok szerzése / mindkettő**.
- i) A 19. század második felében megindult a háború a salétromért, amely nagy mennyiségben volt megtalálható a **Paraná-völgyében / Atacama-sivatagban / Rio Negro mentén**.

8. A feladat Amerika XIX. századi történetével kapcsolatos.

10 pont

Keressétek meg a táblázatban elrejtett 10 kifejezést, melyek az amerikai kontinens 1865 utáni történelmével kapcsolatosak! Bármelyik irány szóba jöhet! A kifejezéseket írjátok a pontozott vonalakra! (Elemenként 1 pont)

S	T	P	Q	I	Z	A	O	K	U	B	A	B	E	A
N	L	R	L	D	U	R	T	K	I	E	G	Y	J	O
R	E	B	E	Z	S	G	I	B	O	C	T	M	P	A
O	V	F	A	Z	Y	L	R	E	I	T	N	O	R	F
H	E	G	K	I	E	A	N	N	A	M	O	N	F	I
G	S	A	L	É	T	R	O	M	H	Á	B	O	R	Ú
I	O	B	Z	Á	Ú	Ö	V	C	Í	H	É	P	W	H
B	O	U	S	V	H	L	E	Á	N	I	L	Ó	Z	A
E	R	J	I	Í	U	L	Ó	D	T	T	A	L	Á	S
L	A	Y	T	Z	I	Ü	A	V	Q	U	X	I	O	E
T	T	E	A	H	Á	R	G	E	W	N	M	U	K	M
T	R	N	C	P	L	E	Z	L	Á	O	F	M	I	N
I	E	S	Z	E	L	L	E	M	T	Á	N	C	G	P
L	C	G	E	B	M	Y	P	Ö	X	L	I	J	H	N
A	N	R	O	T	A	S	C	A	M	A	N	A	P	A

1.

6.

2.

7.

3.

8.

4.

9.

5.

10.

Összesítő táblázat földrajz

Feladatok	Maximális pontszám	Megszerzett pontszám
1. Hibás állítások	5 pont	
2. Amerika országai	10 pont	
3. Ércképződés	10 pont	
4. Igaz-hamis	10 pont	
5. Fogalommeghatározás	10 pont	
6. Topográfia	30 pont	
Összesen	75 pont	

Összesítő táblázat történelem

Feladatok	Maximális pontszám	Megszerzett pontszám
1. Indián kultúrák	5 pont	
2. USA komplex	10 pont	
3. USA időrend	10 pont	
4. USA alkotmánya	5 pont	
5. Szövegkiegészítés	10 pont	
6. Keresztrejtvény	15 pont	
7. Feleletválasztás	10 pont	
8. Fogalomkeresés	10 pont	
Összesen	75 pont	

Végső összesítés

Feladatok	Maximális pont	Megszerzett pont
Földrajz	75 pont	
Történelem	75 pont	
Összesen	150 pont	